Projectbrief Opdrachtgever

Project: Omgevingsvisie

Datum	26-07-2022
Status	Definitief
Versie	1
Doc-naam	Projectbrief omgevingsvisie
Opdrachtgever	Paula L' Ortije
Auteur	Christa van Oorsouw

Inhoudsopgave

1 UITDAGING 3

- Wat vooraf ging
- Planning
- Omgevingsvisie en MER
- Omgevingsvisie in samenhang met de andere kerninstrumenten

2 URGENTIE 5

- Omgevingsvisie is nodig als richtinggevend kader
- Omgevingsvisie nodig als basis voor het omgevingsplan
- Omgevingsvisie nodig om gebiedsvisies verder te brengen

3 DOELSTELLING 7

- Omgevingsvisie
- Global Goals

4 PROJECTRESULTATEN 8

- Gebiedsvisies als bouwstenen
- Aanvullende onderwerpen in de omgevingsvisie
- Participatie

5 AFBAKENING 12

6 GEBRUIKERS 12

- Gemeente
- Initiatiefnemers
- Inwoners, bezoekers, bedrijven, gebruikers, enzovoort

7 RANDVOORWAARDEN 13

- Capaciteit
- Planning
- Prioriteit/urgentie
- Middelen

8 RELATIE MET ANDERE PROJECTEN/VERANDERINGEN 14

- 100.000+ Gemeente
- Omgevingsplan
- Digitaal Stelsel Omgevingswet
- Participatie
- Global Goals
- Werken vanuit de bedoeling

Bijlage: aanzet proces omgevingsvisie en MER

1 Uitdaging

Oss heeft de ambitie om door te groeien naar een 100.000 plus gemeente. Deze ambitie uitspreken is één, maar daadwerkelijk aangeven wat dit betekent voor de toekomstige koers is twee. De omgevingsvisie is bij uitstek een goed middel om deze ambitie 'handen en voeten' te geven. Hiernaast heeft de gemeente Oss, naast een aantal actuele beleidspecifieke notities, geen geldende visie op de fysieke leefomgeving en/of soortgelijke integrale toekomstgerichte beleidsvisie. De gemeenteraad heeft dan ook aangekondigd om vanaf 2022 aan de slag te gaan met het opstellen van een omgevingsvisie. De omgevingsvisie wordt een belangrijk instrument voor de gemeenteraad om de koers te bepalen, kaders te stellen en zijn doelen te bereiken in de fysieke leefomgeving.

Wat vooraf ging

De Omgevingswet verplicht gemeenten om een omgevingsvisie te maken. In september 2020 is door de gemeenteraad het programmaplan Invoering Omgevingswet vastgesteld, met daarin ook het voornemen om een visie te maken.

Uit het programmaplan:

We maken een gebiedsgerichte omgevingsvisie die ruimte biedt aan ontwikkelingen, met een indeling in drie gebieden: stedelijk gebied, buitengebied en clusters van kernen. De omgevingsvisie is een integraal strategisch kader waarin naast ruimtelijke thema's ook gezondheid, veiligheid en duurzaamheid zijn geïntegreerd. We maken de visie in samenspraak met de samenleving.(….) Om tot een visie te komen zetten we de volgende stappen:

- *Het fundament, dat bestaat uit een beschrijving van de identiteit van Oss, de opgaven waar we voor staan en het bestaande beleid dat een rol speelt*
- *Gebiedsvisies: op basis van het fundament maken we drie gebiedsvisies, voor het buitengebied, het stedelijke gebied en de stadje en kernen*
- *Omgevingsvisie: vervolgens maken we op basis van de deelvisies een integrale omgevingsvisie*
- *Participatiekader, dat aangeeft hoe we onder de omgevingswet met participatie willen omgaan.*

Het programmaplan vermeldt verder dat we na de verkiezingen van 2022 met de nieuwe raad en het nieuwe college starten met de omgevingsvisie.

Sindsdien zijn de volgende stappen gerealiseerd:

- Het fundament is in de zomer van 2020 afgerond. Dit stuk is vooral een samenvatting van eerdere besluiten en documenten en daarom niet formeel vastgesteld.
- In oktober 2021 is de gebiedsvisie buitengebied door de raad vastgesteld

- De gebiedsvisie stedelijk gebied is door de Raad op 24 februari 2022 vastgesteld.
- De gebiedsvisie stadjes en kernen is ook door de Raad op 24 februari 2022 vastgesteld.
- In oktober 2021 heeft de gemeenteraad de nota "Participatie onder de Omgevingswet" vastgesteld.

Planning

We volgen dus nog steeds het spoor zoals in het programmaplan is vastgesteld.
Wat wel veranderd is, is de planning. We koersen nu op afronding van de visie medio 2024 (in het programmaplan was 2023 de streefdatum). Hiervoor zijn drie redenen:

- De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1-1-2023.
- Gemeenten hebben ook meer tijd gekregen voor de omgevingsvisie: tot 31-12-2024 ipv 1-1-2024. Hierdoor hoeven we de visie niet onder grote tijdsdruk te maken
- De gebiedsvisie stadjes en kernen is later klaar. We willen wel dat deze visie, net als de andere twee, een volwaardige bouwsteen voor de omgevingsvisie kan zijn. We hoeven met de start van de omgevingsvisie niet te wachten, maar om de inhoudelijke integratie van de gebiedsvisies te kunnen maken moeten die wel klaar zijn op het moment dat we in het traject van de omgevingsvisie met de doelen en keuzes aan de slag gaan.

Omgevingsvisie en MER

Een omgevingsvisie is MER-plichtig.
We kiezen ervoor om het proces van de MER niet achteraf te doen, maar te integreren in het proces waarin we de omgevingsvisie maken. Dat heeft een aantal voordelen:

- We staan op tijd stil bij de aspecten waarop we de effecten van beleid willen meten. Dit biedt een basis voor de monitoring van de visie.
- Informatie uit de MER is in een eerder stadium beschikbaar waardoor we die optimaal kunnen gebruiken
- Effecten van keuzes/alternatieven zijn eerder in beeld en kunnen meewegen in de keuzes
- De MER dwingt tot concretisering van ambities en doelen. Dit helpt bij de uitwerking van de doelen bijvoorbeeld in het omgevingsplan.
- Er is één participatietraject waarin we ook met inwoners het gesprek beter kunnen voeren aan de hand van concretere informatie.

Als basis voor het te ontwikkelen proces gebruiken we het stappenplan uit de praktijkproef afwegingskader omgevingsvisie/MER. In de bijlage is dit stappenplan opgenomen met een eerste uitwerking voor hoe wij dit zien in Oss.

Omgevingsvisie in samenhang met de andere kerninstrumenten

De Omgevingswet daagt gemeenten uit om anders te gaan werken: meer vanuit de bedoeling, integraal, samen met inwoners. De omgevingswet biedt daarbij een aantal (verplichte) kerninstrumenten aan: de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Daarnaast kunnen gemeenten gebruik maken van het instrument programma.

De omgevingsvisie vormt de koers voor de langere termijn en de doelen die we nastreven voor de fysieke leefomgeving. Deze doelen kunnen we uitwerken in programma's. Op basis van de visie maken we ons omgevingsplan, waarin de doelen worden geconcretiseerd. Tot slot kunnen we met een vergunningplicht toetsen of initiatieven passen (of passend te maken zijn) binnen onze doelen. Met de kerninstrumenten uit de omgevingswet ontstaat zo een samenhangend instrumentarium. De samenhang tussen de instrumenten zie je terug in onderstaande afbeelding van de beleidscyclus. Daarbij is niet altijd sprake van een lineair proces en kunnen fases elkaar overlappen. Zo ontwikkelen we in de komende jaren de omgevingsvisie en het omgevingsplan gelijktijdig. Daardoor kunnen we ze qua vorm en inhoud optimaal op elkaar aan laten sluiten.

2 Urgentie

Omgevingsvisie nodig als richtinggevend kader voor de gemeente

Er is veel gaande en er komt veel op ons af. De omgevingsvisie gaat een integrale blik op de toekomst geven, waardoor ontwikkelingen in samenhang met elkaar en in het licht van onze doelen opgepakt kunnen worden. Een koersdocument waarin de belangrijkste opgaven en ambities zijn vastgelegd en dat kan dienen als afwegingskader bij komende opgaven en initiatieven. De 3 gebiedsvisies sorteren daarop voor, maar hebben geen juridische status en behoeven een meer integrale en overkoepelende, gemeentebrede blik en afweging. De

omgevingsvisie wordt een belangrijk sturingsinstrument voor de raad. De raad bepaalt in de visie de langetermijnkoers, de strategische doelen en de richting waarin we Oss willen ontwikkelen. De visie is daarmee de basis voor toekomstige keuzes en plannen.

Omgevingsvisie is de basis om het omgevingsplan te maken
Een omgevingsvisie is ook nodig om het omgevingsplan goed te kunnen invullen. We maken beide documenten in wisselwerking, zoals in paragraaf 1 al is aangegeven.

De omgevingsvisie is nodig om de gebiedsvisies verder te brengen
In de omgevingsvisie integreren we de gebiedsvisies en krijgen de gebiedsvisies de formele status die de omgevingswet aan de omgevingsvisie toekent.

Het gehele proces om te komen tot een omgevingsvisie (participatietraject, de MER procedure en bestuursproces) neemt ongeveer 2 jaar in beslag. Bovendien is speelruimte in het proces noodzakelijk. Zo kan de inbreng van participanten leiden tot extra onderzoeksvragen of kunnen ideeën ontstaan die extra uitwerktijd vragen. We willen dan ook in het voorjaar 2022 van start gaan zodat er ruim tijd is (ruim 2,5 jaar tot de deadline van 31-12-2024) voor het geval extra stappen nodig zijn.

De Omgevingswet verplicht gemeenten een omgevingsvisie te maken
Gemeenten dienen uiterlijk 31-12-2024 een vastgestelde omgevingsvisie te hebben.

Samenvattend: een omgevingsvisie is nodig omdat:

- Er behoefte is aan een heldere integrale visie op waar de gemeente Oss over een X aantal jaren naartoe groeit.
- Er behoefte is aan een gemeentebreed afwegingskader waaraan opgaven en initiatieven die gedurende de tijd aan de orde komen, worden getoetst.
- Dat helpt bij de vertaling van de beleidsvoornemens in omgevingsplan en andere sturingsinstrumenten
- de omgevingsvisie nodig is om de gebiedsvisies verder te brengen.
- De Omgevingswet ons verplicht om een omgevingsvisie te maken.

3 Doelstelling

Omgevingsvisie
Het doel van het project Omgevingsvisie is om medio 2024 een omgevingsvisie te laten vaststellen. Onze eerste omgevingsvisie:

1. Is en integraal strategisch kader waarin de lange termijn-keuzes, ambities en ontwikkeling voor de fysieke leefomgeving zijn opgenomen met aandacht voor thema's gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.
2. Sluit aan bij de wens van onze gemeenteraad om minder te reguleren en veel meer los te laten. Dus meer dan in het bestaande ruimtelijk-economische beleid, ruimte geven aan de gebruikers van de Osse leefomgeving. En alleen beschermen en reguleren wat echt noodzakelijk is.
3. Geeft aan hoe we met participatie in de omgevingswet omgaan.

(uit: programmaplan Invoering Omgevingswet, september 2020; einddatum is aangepast, zie paragraaf 1)

Belangrijk onderdeel van de visie is het maken van keuzes en het prioriteren van de voorgenomen ontwikkelingen: wat doen we eerst, wat later? Waar we in de gebiedsvisies een allesomvattend beeld schetsen en alle ambities even zwaar wegen, zullen we in de omgevingsvisie meer moeten kiezen om ook daadwerkelijk stappen te zetten in de ontwikkeling van Oss. Die keuzes zullen de strategische agenda vormen voor de komende jaren.

In de paragraaf 'Resultaten' gaan we verder in op de onderdelen die de omgevingsvisie moet bevatten.

Global goals

We worden steeds meer geconfronteerd met opgaven op het gebied van duurzaamheid. Oss heeft zich verbonden aan de Global Goals van de Verenigde Naties, de duurzame ontwikkelingsdoelen voor 2016/2030. In Oss brengen we de Global Goals 'van veilig ver werk naar concreet dichtbij'. Hiermee bedoelen we dat Oss op haar eigen lokale manier bijdraagt aan de 17 wereldwijde doelen. Daarom vertalen we de Global Goals ook door in de omgevingsvisie, zoals ze ook bij de gebiedsvisies zijn vertaald.

4 Projectresultaten

Het resultaat van het project is een – uiterlijk december 2024 - door de raad vastgestelde omgevingsvisie, die voldoet aan de vereisten van de Omgevingswet[1].
We benoemen hier kort de hoofdlijnen uit de gebiedsvisies en gaan vervolgens in op de onderdelen die aanvullend nodig zijn om tot een complete omgevingsvisie te komen.

Gebiedsvisies als bouwstenen van de Osse Omgevingsvisie
De gebiedsvisies beschrijven de huidige situatie en geven aan welke ontwikkelingen we in de verschillende gebieden nastreven.
Dat betekent dat we veel van de inhoudelijke discussies over de toekomst van Oss al bij de gebiedsvisies hebben gevoerd, ook met de samenleving.
Dat doen we niet over, we nemen de gebiedsvisies als basis voor de omgevingsvisie.

Gebiedsvisie buitengebied
Onze ambitie is een klimaatrobuust, biodivers, functioneel, beleefbaar, cirulair en gezond buitengebied. In het buitengebied komen veel functies en doelen samen, waardoor we de optimale balans moeten zoeken tussen de belangen van onder andere agrarische sector, recreanten, energiewinning en natuur.
De belangrijkste thema's die in de gebiedsvisie zijn uitgewerkt zijn:
-Voor de maasoverwal en de uiterwaarden: hoogwaterveiligheid, natuurontwikkeling en versterking van de toeristisch recreatieve structuur.
-Voor het poldergebied: versterken van de landbouwstructuur hetzij middels verdieping (intensiveren kringlooplandbouw) hetzij verbreding (natuurinclusief, energieopwekking) en verbeteren van biodiversiteit, water- en bodemkwaliteit.
-Voor het dekzandgebied: natuurontwikkeling, recreatie & toerisme, verstedelijking en verbetering van de hydrologische structuur.

[1] De wet stelt geen eisen t.a.v. de vorm van de omgevingsvisie. Wel zijn enkele onderwerpen benoemd die in de visie aan de orde moeten komen:
- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (wat is er en wat is de kwaliteit daarvan)
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied (wat gebeurt er/gaat er gebeuren aan ontwikkelingen en instandhouding van het grondgebied)
- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren beleid (wat zijn de na te streven doelen en op welke manier worden die bereikt).

Verder moet de omgevingsvisie rekening houden met de milieubeginselen uit het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VwEu):
- Het voorzorgsbeginsel en hoe dat vormgegeven wordt
- Het beginsel van preventief handelen en ook hier hoe dat vormgegeven wordt
- Het beginsel dat milieuaantastingen bij voorkeur aan de bron worden bestreden
- Het beginsel dat de vervuiler betaalt

Gebiedsvisie stedelijk gebied Oss/Berghem

Deze visie beschrijft de ambities voor het stedelijke gebied en werkt een aantal deelgebieden wat verder uit. De belangrijkste ambities zijn:

Gezond en veilig stedelijk gebied: een plek die uitnodigt tot gezond gedrag, waar mensen prettig wonen, werken en leven in een aangename omgeving met ruimte voor groen en natuur.

Een groene stad: energieneutraal, klimaatrobuust en biodivers

Ontspannen en compleet woongebied: we groeien door naar een 100.000+ gemeente. Er worden veel woningen gebouwd, zowel in de bestaande stad als aan de randen. Daarbij willen we het fijne woonklimaat van Oss behouden. De structuurvisie Oss-west is een belangrijke stap hierin.

Een ondernemende stad: Duurzame innovatie en toekomstbestendige werkgelegenheid zijn leidend om Oss te ontwikkelen tot een moderne maakstad.

Bereikbaar stedelijk gebied: De bereikbaarheid van de woon- en werklocaties moet gegarandeerd zijn, zodat iedereen zich makkelijk en veilig kan verplaatsen. Met zo min mogelijk overlast en op een duurzame manier.

Een slimme netwerkstad: De stad Oss heeft een schakelpositie naar omliggende regio's door haar ligging op een knooppunt van snelwegen, spoor en aan de Maas. We blijven hierbinnen actief om zo onze eigen ambities te verknopen met opgaven en middelen van andere partijen, zoals de provincie, de rijksoverheid en de Europese Unie.

Stadjes en kernen

Op het moment van schrijven van deze projectbrief zitten we in de afronding van de eerste fase voor de gebiedsvisie stadjes en kernen: het vaststellen van de gespreksnotitie. Dit document benoemt de belangrijke thema's en is de basis voor het gesprek met de kernen. We kijken hierbij vanuit drie belangrijke waarden: leefbaarheid, ontmoeten en gezondheid. En de vraag hoe de fysieke leefomgeving kan bijdragen aan deze waarden.

De volgende thema's zijn benoemd in de gespreksnotitie: wonen, ondernemen, voorzieningen, mobiliteit, milieu en duurzaamheid, groen, natuur en landschap en cultuur en erfgoed.

Aanvullende onderwerpen in de omgevingsvisie

We hebben weliswaar de 3 gebiedsvisies, maar die maken samen nog geen omgevingsvisie. Aanvullingen zijn nodig op inhoud, op basis van de wettelijke vereisten en om een goede uitvoering mogelijk te maken.

Op inhoud:

1. De 'kop' op het verhaal. Wat kunnen we op basis van de gebiedsvisies zeggen over Oss als

geheel, met de focus op belangrijke waarden en doelen?
2. Welke dilemma's zijn in de gebiedsvisies niet opgelost? De belangen vanuit de verschillende gebieden kunnen schuren. Waar nodig besteden we in de omgevingsvisie aandacht aan de raakvlakken en openstaande dilemma's.
3. Het kan zijn dat er inhoudelijke onderwerpen zijn die in de gebiedsvisie geagendeerd worden en die we al in de omgevingsvisie verder uit willen werken. Of dat er overkoepelende (gemeentebrede) onderwerpen zijn die in de gebiedsgerichte benadering van de gebiedsvisies onderbelicht zijn gebleven.
4. De gemeente Oss positioneren in een groter verband. Hoe geven we onze centrumfunctie vorm? Hoe verhoudt Oss zich tot de regio?
De regionale ontwikkelingen en samenwerkingen gaan we nog verder naar voren halen dan in de gebiedsvisies.
Op basis van wettelijke vereisten:
5. MER[2]: voor een omgevingsvisie is een MER verplicht In paragraaf 1 is aangegeven hoe we met de MER om willen gaan, in bijlage 1 is het proces op hoofdlijnen opgenomen.
6. Monitoring: hoe gaan we de resultaten monitoren? Met welke frequentie? Hoe regelen we het beleidsproces van evaluatie en bijstellen, ook in relatie tot de monitoring van het omgevingsplan en eventuele programma's?
7. Digitalisering: de omgevingsvisie is bij voorkeur (en op termijn verplicht) een digitaal instrument, dat locatiegebonden geraadpleegd kan worden. Dit vraagt wat van de vorm en de manier waarop doelen en ambities worden beschreven. Software hiervoor is nog niet beschikbaar, en het is op dit moment dan ook niet zeker hoever we hiermee kunnen komen. Maar waar mogelijk willen we onze visie al zo "DSO-proof" maken als mogelijk.
Met het oog op de uitvoering:
8. Uitvoeringsparagraaf: hoe borgen we de uitvoering? En als onderdeel daarvan:
9. Welke instrumenten zetten we in om de visie uit te werken en uit te voeren? We onderzoeken in het proces omgevingsvisie of we met programma's gaan werken, zo ja welke en welke andere instrumenten we inzetten. Gaan we bijvoorbeeld nog sectorale beleidsnota's maken? Of komt de uitwerking terecht in uitvoeringsprogramma's?
10. Hoe zorgen we ervoor dat keuzes uit de visies goed vertaald kunnen worden naar het omgevingsplan? Wat is daar voor nodig?

[2] In het kader van de Omgevingswet wordt vaak de term OER (Omgevingseffectrapportage) gebruikt om aan te geven dat deze rapportage naast milieu ook andere effecten onderzoekt, bijvoorbeeld effecten op de gezondheid. De wettelijke term blijft echter MER, daarom gebruiken wij deze term. Dat neemt niet weg dat we ook andere dan milieu-effecten kunnen onderzoeken. Welke dat zijn bepalen we in het proces.

Participatie
We vinden dit vanzelfsprekend en zeer gewenst, maar het is ook wettelijke verplicht om bij een omgevingsvisie de samenleving te betrekken. We maken daarom vooraf (in het projectcontract) een participatieplan.
Participatie betekent niet dat we doen wat de meeste mensen willen. Wel willen we alle ideeën en belangen goed in beeld hebben om daarin een afgewogen keuze te kunnen maken. Het is belangrijk om vooraf duidelijk te zijn over de ruimte die er is en over wat we doen met de inbreng.

Ook voor participatie geldt wat ons betreft: niet overdoen wat er bij de gebiedsvisies al is gedaan. De input die daar is ontvangen is ook voor de omgevingsvisie input. We richten de participatie op de nieuwe onderdelen van de omgevingsvisie of daar waar nog nadrukkelijker keuzes aan de orde moeten komen.

De omgevingsvisie zegt ook iets over hoe wij met participatie omgaan bij de besluiten over de fysieke leefomgeving. De basis daarvoor is gelegd in de nota "Participatie onder de Omgevingswet" (vastgesteld door de raad op 7 oktober 2021) en de notitie "Omgevingsdialoog" (in september 2020 door het college vastgesteld en daarna besproken in de raad)
De eerstgenoemde nota gaat over participatie bij gemeentelijke projecten/instrumenten, de tweede over de participatie die we van initiatiefnemers zelf verwachten.

Tot slot kan participatie ook een rol spelen bij de monitoring. Dit werken we uit in de omgevingsvisie.

5 Afbakening

Wat doet de omgevingsvisie niet?

We gaan niet opnieuw de verkenningen en discussie overdoen uit de gebiedsvisies. De gebiedsvisies zijn opgesteld in samenspraak met inwoners en partners en zijn de basis voor de omgevingsvisie en de opgaven die daarin zijn geïdentificeerd zijn leidend.

De omgevingsvisie gaat over de fysieke leefomgeving, en is dus geen allesomvattende toekomstvisie. Sociale thema's komen aan bod voor zover ze een fysieke component hebben of door de fysieke leefomgeving worden beïnvloed. Gezondheid en veiligheid zijn daarbij belangrijke thema's.

De omgevingsvisie wordt geen compleet uitgewerkt overzicht van alle aspecten van de fysieke leefomgeving en alle opgaven. In het proces kiezen we voor een beperkt aantal ambities die we verder uitwerken. (zie ook de bijlage voor een aanzet voor het proces).Het wordt geen boekwerk met alle beleid, maar beschrijft onze doelen en de gewenste ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen.

Wat doet de omgevingsvisie wel?
De visie is wel een afwegingskader waarin we onze belangrijkste ambities vertalen in doelen, met afspraken over hoe we dat, samen met inwoners en partners, monitoren en bijstellen. Door het proces van de MER te integreren denken we parallel aan de inhoud ook de afwegingen en de manier waarop we die maken vanaf het begin in te bouwen in het proces.

6 Gebruikers

Gemeente zelf
Als eerste is de omgevingsvisie een instrument dat ons zelf moet helpen om een scherpe en heldere toekomstkoers te bepalen én vast te houden. Om onze ambities waar te maken én om strategische afwegingen te kunnen maken (passend bij onze ambities) als er nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen of initiatieven zijn. De omgevingsvisie is zelfbindend: de gemeente is als enige gehouden aan de visie. Om ook andere partijen te binden is uitwerking in bijvoorbeeld het omgevingsplan of een omgevingsvergunning nodig.

Initiatiefnemers
De omgevingsvisie maakt duidelijk waar ontwikkelingen mogelijk zijn en welke waarden we in de verschillende gebieden willen beschermen. Dat geeft duidelijkheid aan initiatiefnemers: waar kan een initiatief wel, en waar niet? Door aan te geven waar welke ruimte is (en dus niet alles dicht te timmeren) nodigen we initiatiefnemers uit om met hun initiatief bij te dragen aan de gemeentelijke doelen.

Inwoners, ondernemers, bezoekers, gebruikers enzovoort

De omgevingsvisie geeft inwoners, ondernemers en andere gebruikers van de fysieke leefomgeving inzicht in de plannen en ambities van de gemeente. Het is geen gedetailleerd plan, dus concrete uitwerkingen worden in de visie nog niet zichtbaar. Maar wel zien inwoners wat de gemeente belangrijk vindt en langs welke lat initiatieven worden gelegd. Ze weten dus hoe de gemeente afweegt en kunnen de gemeente daar ook op aanspreken.

7 Randvoorwaarden

Capaciteit

We stellen een projectleider aan voor het project omgevingsvisie. De projectleider organiseert en stuurt het project om te komen tot een omgevingsvisie. Hij organiseert de inbreng vanuit de samenleving, de organisatie en waar nodig externe deskundigen en zorgt voor een goed proces met college en raad. Hiervoor zijn interne dekkingsmiddelen gereserveerd.
De inzet van onze eigen medewerkers komt uit de reguliere formatie.
In het projectcontract/plan van aanpak werken we de organisatie en inzet verder uit.

Planning

Gemeenten moeten op 31-12-2024 een omgevingsvisie hebben.

Prioriteit/urgentie

Voor een groot project als dit is het nodig dat bij bestuur en organisatie de urgentie gevoeld wordt en er prioriteit aan gegeven wordt. Als dat niet het geval is, is het risico groot dat prioriteit gegeven worden aan de vragen die morgen een antwoord vergen en schuift de omgevingsvisie steeds verder op in de tijd, waarna de deadline op een gegeven moment in het gedrang kan komen.

Middelen

In eerdere jaren zijn middelen beschikbaar gesteld voor de omgevingsvisie (als onderdeel van het budget omgevingswet). Deze middelen worden overgeheveld naar 2022 zodat ze beschikbaar zijn voor de noodzakelijke uitgaven.
Het is altijd mogelijk dat aanpassingen of nieuwe keuzes tijdens het traject leiden tot financiële consequenties. In dat geval brengen we dat in en maken het onderdeel van de keuze.

8 Relatie met andere projecten/veranderingen.

De omgevingsvisie gaat over de hele fysieke leefomgeving en raakt dus aan veel thema's en projecten binnen de gemeente. We beperken ons tot de belangrijkste.

De 100.000 plus Gemeente Oss

Oss groeit door naar een 100.000+-gemeente. Dat vraagt om ambitieuze plannen. Bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw, voorzieningen, en stedelijke ontwikkeling. De omgevingsvisie sluit aan bij deze ambitie en geeft daar inhoud aan. Tegelijkertijd is het belangrijk om aan te sluiten bij al lopende trajecten.

Omgevingsplan

Ongeveer tegelijkertijd met de omgevingsvisie start ook het omzetten van het tijdelijke omgevingsplan naar een nieuw omgevingsplan dat voldoet aan de vereisten van de Omgevingswet. Het is steeds een wens geweest om deze trajecten samen te laten oplopen, zodat ze elkaar kunnen versterken.
Doordat in de beginfase aan beide documenten tegelijkertijd wordt gewerkt, kunnen randvoorwaarden vanuit het omgevingsplan vanaf het begin worden meegenomen. Andersom kunnen keuzes in de omgevingsvisie direct worden getoetst op uitvoerbaarheid.

Digitaal stelsel Omgevingswet

Gemeenten moeten vanaf de invoeringsdatum van de Omgevingswet al hun besluiten t.a.v. de fysieke leefomgeving digitaal publiceren en ontsluiten. Dit gebeurt via het DSO. In het DSO zijn op de invoeringsdatum alleen nog de basisfuncties beschikbaar, maar wordt gaandeweg doorontwikkeld. In de ontwikkeling van de omgevingsvisie willen we zoveel mogelijk aansluiten op de doorontwikkeling van het DSO zodat we mogelijkheden voor digitiale ontsluiting die wel aanwezig zijn ook zo goed mogelijk kunnen benutten.

Participatie

Vooruitlopend op de omgevingsvisie is het onderdeel participatie (hoe gaan we om met participatie in het fysieke domein?) al eerder opgepakt. In de nota "Participatie onder de Omgevingswet" zijn uitgangspunten benoemd en beschrijven we hoe we met participatie om willen gaan. Deze nota wordt straks onderdeel van de omgevingsvisie. In het komende jaar werken we de nota verder uit in een praktische handleiding en de benodigde instrumenten. Het is van belang deze uitwerking en het onderdeel participatie in de omgevingsvisie goed af te stemmen en op elkaar te laten aansluiten.

Global Goals

Oss heeft de global goals omarmd en wil ze gebruiken als leidraad in het beleid. In de gebiedsvisies is de link gelegd tussen gemeentelijke thema's en ambities en de global goals. Dat doen we ook in de omgevingsvisie. Landelijk is een vertaling gemaakt van de global goals naar thema's in het fysieke domein. We bezien of de global goals ook de leidraad kunnen worden in onze monitoring.

Werken vanuit de bedoeling

Werken vanuit de bedoeling is een belangrijk principe in de organisatieontwikkeling. En vraagt ook in de fysieke leefomgeving om steeds de vraag te stellen: wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken? En draagt deze keuze daaraan bij? In de omgevingsvisie sluiten we hier (uiteraard) bij aan door ons die vragen te stellen en in de visie aan te geven wat we willen bereiken met de keuzes die gemaakt worden.

Bijlage: aanzet proces omgevingsvisie en MER
Ontleend aan: Praktijkproef afwegingskader omgevingsvisie[3]

In onderstaande tabel zijn de stappen uit de praktijkproef opgenomen (in beige) met onder elke stap een eerste uitwerking voor Oss (in blauw)

Nb tabel nog goed opmaken

Stap proces omgevingsvisie	MER	Participatie	Formele stappen bv besluitvorming, zienswijzen
Algemeen	Keuze voor integratie traject MER	Eerste ideeën Inzet oa digitaal platform voor brede raadpleging in verschillende fasen Inzet klankbordgroep of panel voor meer diepgang (kan vaste groep in hele proces zijn) Inschakelen deskundigen en professionele partijen voor delen kennis en informatie, onderzoeken gevolgen van keuzes e.d.	Projectbrief vaststellen in nieuwe college
Blok 1			
1. Verzamelen en verkennen Staat van de leefomgeving Benoemen van de opgaven Bestaand beleid Wensen, dromen, identiteit	Beschrijving bestaande situatie		
Vooral bij elkaar brengen van wat er al is: Staat van de leefomgeving: obv gebiedsvisies Opgaven: obv NOVI, POVI, gebiedsvisies, coalitieprogramma. Bestaand beleid: obv gebiedsvisies en recente beleidsnota's Wensen, dromen, identiteit: obv gebiedsvisies, coalitieprogramma, recente beleidsnota's en projecten Nog doen: integreren tot 1 verhaal	Toets: voldoende informatie voor latere MER? MER-deskundige vanaf begin mee laten kijken	Geen. Basis is gebiedsvisies met daarin ook de inbreng van buiten. Eerdere inbreng herkenbaar meenemen in verkenning.	

[3] https://vng.nl/sites/default/files/2020-06/praktijkproef-afwegingskader-omgevingsvisie_20200529.pdf

2. Kiezen van beperkt aantal ambities			
Basis is ambities uit gebiedsvisies en eventueel coalitieakkoord. Analyse van ambities: kunnen we combineren? Is er overlap? Welke komen overal terug? Is al duidelijk welke belangrijker zijn? Is duidelijk welke belangrijkste zijn, bv ambities die in alle drie terug komen? Proces om tot keuze of prioritering te komen		Mate van participatie in deze fase is keuze van de politiek. Is dit taak van de volksvertegenwoordiging of geven we inwoners zelf een stem? En belangrijk: wat doen we dan met de uitkomsten? Goed om wel belangrijke stakeholders/deskundigen te betrekken om goed in beeld te hebben wat consequenties van keuzes kunnen	Voorstel: bij stap 2 opiniecommissie om op te halen bij de raad, formele besluitvorming over ambities en doelen gezamenlijk bij stap 3
3. Vertalen naar doelen, zo meetbaar mogelijk	Nota reikwijdte en detailniveau (onderzoeksopdracht MER). Desgewenst (niet-verplicht) advies commissie MER		
	Voorstel: advies vragen aan commissie MER over de nota reikwijdte en detailniveau. Daardoor kunnen we verrassingen bij het uiteindelijke MER-advies voorkomen	Betrekken professionele stakeholders die kennis hebben van onderwerp of worden geconfronteerd met effecten en die kunnen bijdragen aan het vertalen naar concrete doelen Betrokkenheid inwoners wellicht per onderwerp?	NRD ter inzage + zienswijzen Vaststelling NRD college of raad? Doelen vaststellen door de raad incl. ambities
Blok 2			
4. oplossingen per onderwerp			
Combi tussen 4 en 5? Risico is anders dat iedereen te lang in de eigen bubbel blijft zitten. Is ook afhankelijk van abstractieniveau doelen.		Met deskundigen en betrokkenen Per onderwerp betrokkenen/inwoners uitnodigen mee te denken	

5. uitwerken in integrale alternatieven (combinaties van onderwerpen en oplossingen)_			
In blok 2 ook formele dingen uitwerken als kostenverhaal , monitoring, rol overheid, gebruik programma's		Alternatieven breed voorleggen aan inwoners. Doel: aanscherpen, verbeteren, vragen ophalen tbv onderzoek alternatieven: waar zitten zorgen, wat moeten we onderzoeken?	Alternatieven in opiniecommissie
Blok 3			
6. Alternatieven toetsen op doelbereik en effecten leefomgeving	MER-onderzoek		
	Uitvoering MER-onderzoek	Uitkomsten mer bespreken met inwoners enz	MER ter inzage en zienswijzen (vraag: apart of samen met visie?)
7. kiezen/beschrijven voorkeursalternatief (=visie)	Advies commissie MER		
			Visie ter inzage en zienswijzen Één besluit mer + vaststelling omgevingsvisie